

Meer mensen doen een beroep op abortushulpverlening

Nederlandstalige abortuscentra lanceren campagne voor nieuwe abortuswet

PERSBERICHT – De abortuscentra van LUNA vzw en VUB Dilemma lanceren een campagne die pleit voor een nieuwe abortuswet. Met meer dan 10.000 cliënten die het afgelopen jaar naar de centra kwamen voor een eerste consultatie en bijna 8.300 behandelingen is de nood aan kwalitatieve abortuszorg groter dan ooit. Daarom is het hoog tijd om werk te maken van een wet die mee is met de tijd en die tegemoetkomt aan de noden en de vragen van mensen die te maken krijgen met een ongeplande of ongewenste zwangerschap.

“Meer dan ooit worden we in de praktijk geconfronteerd met de beperkingen van de huidige abortuswet,” zegt Carine Vrancken, directeur van LUNA vzw. “Een wetenschappelijk comité met experts kwam vorig jaar tot dezelfde conclusie en publiceerde een rapport met aanbevelingen over de abortuswet. Die gingen onder andere over het afschaffen van de verplichte wachttijd van zes dagen, het uitbreiden van de termijn voor een zwangerschapsafbreking en het toegankelijk maken van anticonceptie voor iedereen. Adviezen en aanbevelingen die volledig aansluiten op de noden vanuit de sector en waar deze campagne op inspeelt.”

Een ongeplande zwangerschap kan iedereen overkomen. Abortus komt voor bij vrouwen van alle leeftijden en uit alle lagen van de bevolking. 1 op de 5 vrouwen in België kiest in de loop van haar leven voor een abortus. Het is een hardnekkige mythe dat het vooral tienermeisjes, ‘marginale’ en singles zijn die ongepland zwanger raken. De gemiddelde vrouw die in België een abortus heeft, is 29 jaar, heeft een vaste partner en één of twee kinderen. Slechts 1% van de cliënten van de Nederlandstalige abortuscentra, is jonger dan 18 jaar.

‘Zo weinig mogelijk, maar zoveel als nodig’

Beleids- en opiniemakers beperken het debat vaak tot abortuscijfers. “Toch is het aantal abortussen minder relevant,” zegt Françoise Dedrie, directeur van LUNA vzw. “Als het gaat over abortus, hanteren wij het principe ‘liefst zo weinig mogelijk, maar zoveel als nodig’. We moeten vooral aandacht hebben voor de verhalen en de mensen achter de cijfers. Het gaat om vrouwen en koppels die geconfronteerd worden met een ongeplande zwangerschap en die zorgvuldig en met veel verantwoordelijkheidszin nadenken over ouderschap. Een wetswijziging geeft trouwens geen aanleiding tot meer abortussen, maar zal wel meer vrouwen in eigen land helpen.”

De keuze om een zwangerschap al dan niet te behouden wordt altijd beïnvloed door verschillende factoren. Een stijging van het aantal cliënten in de abortuscentra kan dan ook niet worden toegeschreven aan één specifieke oorzaak. Mogelijk zijn er maatschappelijke factoren die een invloed hebben op de zwangerschapskeuzes die mensen maken. “We leven in onzekere tijden. Mensen maken zich misschien zorgen over het leven dat duurer wordt of over internationale conflicten, zoals de oorlog in Oekraïne. De manier waarop mensen naar gezinsplanning en -samenstelling kijken, is in de loop der tijd ook veranderd,” zegt Dedrie. “Ook in andere Europese landen doen meer mensen een beroep op abortushulpverlening.”

Pilgebruik als anticonceptie daalt

De campagne pleit onder andere voor toegankelijke en betaalbare anticonceptie voor vrouwen én mannen. Uit de cijfers van de Nederlandstalige abortuscentra blijkt dat 62% van de vrouwen die het afgelopen jaar een abortus had, een vorm van anticonceptie gebruikte. “We zien de laatste jaren wel een verschuiving,” zegt Nausikaa Martens van VUB Dilemma. “Waar tien jaar geleden nog 31% van de vrouwen de orale pil nam voor de zwangerschapsafbreking, is dat nu 19%. Tegelijk stijgt het condoomgebruik (van 16% naar 20%) en het aantal mensen dat aan periodieke onthouding doet (van 4% naar 9% in 2023). Dat bevestigt de trend dat meer mensen lijken af te stappen van hormonale anticonceptie.

Eén derde van de cliënten die een behandeling heeft, gaat het centrum buiten met een vorm van langwerkende anticonceptie, zoals een spiraal of een implantaat. “Het is vooral belangrijk dat mensen goed geïnformeerd worden en een vorm van anticonceptie kunnen kiezen die aansluit bij hun levensstijl en verwachtingen. De kostprijs mag daarin geen belemmering zijn, ongeacht de leeftijd,” zegt Nausikaa Martens

Betuttelende wachttijd

Abortus 'op vraag' kan in België in de eerste 12 weken na de bevruchting. De abortusprocedure is wettelijk bepaald en omvat altijd een eerste consultatie en een verplichte wachttijd van minstens zes dagen tussen het gesprek en een eventuele behandeling. Veel vrouwen ervaren deze verplichte wachttijd als onnodig en betuttelend. Dat blijkt uit een tevredenheidsbevraging van LUNA bij zo'n 600 cliënten. "Mensen hebben doorgaans goed nagedacht voor ze de stap zetten naar een abortuscentrum", zegt Carine Vrancken. "Het denkproces start niet bij de eerste consultatie. Vrouwen of koppels kunnen zelf - in overleg - bepalen hoeveel tijd ze nodig hebben om een goede beslissing te maken. Dat bevestigt ook het expertenrapport."

Een dure behandeling in het buitenland

De Nederlandstalige abortuscentra deden in 2023 samen 10.080 eerste consultaties. 82% van de cliënten had ook effectief een abortus. Die verhouding blijft al jaren stabiel. Van de overige vrouwen kiest 3% ervoor om de zwangerschap te behouden, heeft 3% een spontane miskraam, blijkt 2% uiteindelijk niet zwanger en is van 8% geen opvolginformatie beschikbaar.

2% van de vrouwen moet naar het buitenland omwille van de zwangerschapstermijn. "Voor onze centra alleen gaat het om 165 vrouwen die - vaak op een kwetsbaar moment in hun leven - noodgedwongen naar Nederland moeten voor een abortus die niet wordt terugbetaald (kostprijs meer dan 1.000 euro) en waar minder omkadering is", legt Françoise Dedrie uit. "Waar zijn we mee bezig als we kwetsbare vrouwen dwingen om zwanger te blijven? En vooral, wat willen we daarmee bereiken?"

Campagne pleit voor nieuwe wet

De campagne omvat de uitgave van een boekje 'Abortus, en dan?' - dat vorm kreeg in samenwerking met illustratrice Margot Cattersel (@vageinig) - waarin abortus op een toegankelijke en laagdrempelige manier wordt uitgelegd en gevisualiseerd. Via de uitgave geven we mensen die een abortus hadden ook een stem door hun verhalen en ervaringen te delen.

Van een aantal illustraties zijn ook postkaartjes gemaakt. Deze worden breed verspreid via de abortuscentra en partnerorganisaties. De abortuscentra moedigen mensen aan om hun bezwaren, verzuchtingen en suggesties over de huidige abortuswet neer te schrijven en te bezorgen aan de beleidsmakers van dit land. Samen met deMens.nu lanceren de abortuscentra ook een online campagne. Via www.abortusendan.be kunnen mensen digitaal een kaartje en een boodschap delen. De organisaties willen met een postzak vol postkaartjes naar de Wetstraat gaan om aandacht te vragen voor het thema en te pleiten voor een nieuwe abortuswet.

Downloads

- [Uitgave 'Abortus, en dan?'](#)
- [Illustraties en postkaartjes](#)

Over Luna vzw en VUB Dilemma

De LUNA abortuscentra (in Antwerpen, Hasselt, Gent en Oostende) en VUB Dilemma bieden psychosociale begeleiding en medische behandeling voor wie ongewenst of ongepland zwanger is. De organisaties streven naar het recht op veilige, toegankelijke en betaalbare abortushulpverlening voor iedereen en willen het maatschappelijk draagvlak rond het thema abortus en ongeplande zwangerschap zo groot mogelijk maken.

www.abortus.be - @lunavzw (Facebook) - @luna_abortuscentra (Instagram)

Interessante cijfers

- 13% van alle zwangerschappen in België wordt afgebroken.
- 1 op 4 zwangerschappen is ongepland.
- 1 op 5 vrouwen heeft in de loop van haar leven een abortus.
- Bijna de helft van de zwangerschapsafbrekingen vindt plaats bij vrouwen van 30 jaar of ouder.
- Zo'n 30% van de zwangerschapsafbrekingen gebeurt medicamenteus en 70% via een zuigcurettage.

Evolutie abortuscijfers Nederlandstalige abortuscentra LUNA/Dilemma

	2012	2019	2022	2023
aantal vooronderzoeken	7.859	8.628	9.214	10.080
aantal behandelingen	6.717	7.124	7.420	8.293

Bronnen

- Nationale evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking, verslag ten behoeve van het parlement (2020 - 2021), [definitief verslag feb 2023 nl -jaren 2020-2021.pdf \(belgie.be\)](#)
- Jaarverslagen LUNA vzw, [Cijfers & feiten over abortus – Luna](#)
- Wet betreffende de vrijwillige zwangerschapsafbreking (15 oktober 2018). https://overlegorganen.gezondheid.belgie.be/sites/default/files/documents/loi_16.06.16_modifiant_loi_13.08.1990.pdf
- Buysse A et al. Sexpert: seksuele gezondheid in Vlaanderen: valorisatierapport. Gent: Academia Press; 2014. <https://biblio.ugent.be/publication/5752551>